



دانشکده بهداشت

دفتر توسعه آموزش

طرح دوره (Course Plan)

نام درس: بهداشت مسکن و اماکن عمومی	کد درس: ۱۶۱۰۱۹
مقطع تحصیلی: کارشناسی	رشته تحصیلی: مهندسی بهداشت محیط
گروه آموزشی: مهندسی بهداشت محیط	پیش نیاز: فیزیک عمومی، شیمی عمومی، میکروب شناسی عمومی
تعداد و نوع واحد: ۱ واحد نظری	محل برگزاری: دانشکده بهداشت
روز و ساعت برگزاری: روز سه شنبه ساعت ۱۴-۱۶	مدرسین (مسئول درس مشخص شود): دکتر معصومه بیک محمدی
طراحی اولیه	☐ بازنگری
شرح درس: مسکن اهمیت شایانی در کیفیت زندگی برخوردار است. بر اساس تعریف سازمان جهانی بهداشت مسکن عبارت است از ساختمان فیزیکی که انسان به عنوان سر پناه و محیط زیست استفاده می کند و متمم خدمات ضروری، تسهیلات و لوازم مورد نیاز یا مطلوب برای سلامت جسمی، روحی، روانی و اجتماعی خانواده و فرد را دارا باشد. بنابراین مسکن باید بتواند تمام نیازهای فیزیکی، جسمی و روانی افراد را تامین نماید. در غیر این صورت مسکن غیر بهداشتی تلقی شده و عملی جهت انتقال بیماری های جسمی و روانی خواهد بود. در این درس مسکن مناسب از نظر بهداشتی که بتواند نیازهای مختلف فرد را برآورده نماید مورد بحث قرار میگیرد و استانداردهای مربوط به عوامل مختلف در مسکن ارائه خواهد شد. همچنین جوانب بهداشت محیط تعدادی از اماکن عمومی و مراکز تهیه و توزیع مواد غذایی که رعایت اصول بهداشت محیط در آنها واجد اهمیت بیشتری می باشد مانند استخرهای شنا، هتل ها، رستورانها، مساجد، اردوگاه ها و غیره مورد بحث قرار میگیرد/	
هدف کلی دوره: آشنایی با اصول بهداشت مسکن و اماکن عمومی، ضوابط و استانداردهای مسکن بهداشتی، اثرات و مخاطرات ناشی از مسکن غیر بهداشتی و کنترل اماکن عمومی و شناخت مقررات	
اهداف اختصاصی دوره: در پایان این دوره انتظار می رود فراگیر تعریف مسکن بهداشتی و اصول بهداشت مسکن، تامین آب بهداشتی و دفع مواد زائد و فاضلاب از منازل، تامین نور برای منازل و برقراری تهویه مناسب، روش های تهویه در مسکن و کنترل صدا در مسکن، الزامات ساخت مسکن بهداشتی از نظر تامین آب بهداشتی، نور، حرارت، رطوبت، مساحت مورد نیاز و کنترل سر و صدا و عوارض زندگی در مسکن غیر بهداشتی، تجهیزات و	



دانشکده بهداشت

دفتر توسعه آموزش

طرح دوره (Course Plan)

تسهیلات ایمنی در مسکن، ایجاد مناسب فضاهای مختلف مسکن و رهنمودهای WHO در مورد مسکن بهداشتی، تعریف اماکن عمومی و بهداشت اماکن (مدارس)، مشخصات کلی فاضلاب در اجتماعات کوچک، ضوابط و اصول بهداشت محیط در طراحی استخرهای شنا و نحوه گندزدایی آب استخر، بهداشت بیمارستان ها، اردوگاه ها، ندامتگاه ها، زندان ها، رستوران ها و هتل ها، بهداشت محیط مساجد، زیارتگاه ها، گرمابه ها، غسالخانه ها، کشتارگاه ها و بهداشت اماکن تهیه و توزیع مواد غذایی را فراگیرد.	
جدول ترتیب ارائه محتوای آموزشی در طول دوره	
جلسه	رئوس مطالب
اول	تعریف مسکن بهداشتی و اصول بهداشت مسکن و آشنایی با استانداردهای فیزیکی مسکن
دوم	شناسایی عوامل آلاینده فیزیکی، شیمیایی و بیولوژیکی داخل ساختمان
سوم	استانداردها و الزامات ساخت مسکن بهداشتی و روش های تامین نور و گرما و سرما
چهارم	آشنایی با اصول نگهداری و کنترل مسکن سالم و مدیریت آب و فاضلاب و رواناب و سوانح
پنجم	طبقه اماکن و مراکز تهیه و توزیع مواد غذایی و آشنایی با اصول ساخت و نگهداری اماکن عمومی
ششم	اصول بهداشتی اماکن عمومی نظیر پارکها و فضای سبز، آبریزگاه ها، معابر و خیابانها، گرمابه های عمومی، غسالخانه ها، گورستانها و مخاطرات بهداشتی آنها
هفتم	اصول بهداشت اردوگاه ها، کمپ ها، پادگان ها، سرای سالمندان، مهد کودک ها، آسایشگاه ها، زندان ها، هتل ها، مسافرخانه ها، مهمانپذیرها، رستورانها و کنترل کیفیت بهداشتی آنها و روش محاسبه ظرفیت حوضچه چریگیر رستورانها، تعیین تعداد سرویس های بهداشتی اماکن توریستی و مسافرپذیر
هشتم	اصول و فرکانس نظافت سرویسهای بهداشتی اماکن عمومی و کنترل مخاطرات بهداشتی در سایر اماکن عمومی و مراکز تهیه و توزیع مواد غذایی و مقررات و آئین نامه های موجود
روش های آموزشی (نحوه ارائه درس): پرسش و پاسخ	
وسایل آموزشی: دیتاپروژکتور، وایت برد	
وظایف و تکالیف دانشجو: حضور مرتب و به موقع سر کلاس، مشارکت فعال، انجام تکالیف و ارائه بموقع آنها	
روش های ارزیابی دانشجو (لطفا سهم هر روش بر حسب درصد نوشته شود):	
۱- روش های ارزیابی در طول دوره: فعالیت کلاسی ۳۰٪	
۲- روش های ارزیابی در انتهای دوره: امتحان پایان ترم ۷۰٪	
منابع اصلی درس:	



دانشکده بهداشت

دفتر توسعه آموزش

طرح دوره (Course Plan)

– Salvato Joseph A. Nemerow Nelson. Agrady Franklin (2003). Environmental engineering and sanitation 4th ed. Wiley

– Herman Koren, Mitchel S. Bisesi (2002), Handbook of environmental health, CRC Press: 4 editions.

– WHO Regional Office for Europe, (2011) WHO guidelines for indoor air quality: selected pollutants, World Health Organization

– US Department of Health and Human Services: U.S Department of Housing and Urban Development (2012), Healthy housing reference manual, available at:
https://www.cdc.gov/nceh/publications/books/housing/housing_ref_manual_2012.pdf

– دهقانی، محمد هادی (۱۳۸۰)، راهنمای بهداشت محیط بیمارستان، چاپ اول، انتشارات نخل

– شریعت پناهی، محمد (۱۳۷۳)، مبانی بهداشت محیط انتشارات دانشگاه تهران

– اصل هاشمی، احمد (۱۳۹۲)، بهداشت محیط دراستخرهای شنا، اختر – دانشگاه علوم پزشکی تبریز

– اصل هاشمی، احمد، (۱۳۹۵) بهداشت مسکن و اماکن عمومی، اختر – دانشگاه علوم پزشکی تبریز

– آئین نامه ها و دستورالعمل های ماده ۱۳ وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی

– بابایی علی اکبر، مختاری مهدی (۱۳۹۱)، بهداشت مسکن و اماکن عمومی، انتشارات آثار سبحان

– ززولی محمدعلی، ملکی افشین، بذرافشان ادريس (۱۳۹۰). کلیات بهداشت محیط، انتشارات سماط

– مرکز سلامت و محیط کار وزارت بهداشت (۱۳۹۱). راهنمای بهداشت محیط صنوف

– دفتر مقررات ملی ساختمان وزارت مسکن و شهر سازی (۱۳۹۲). مبحث چهارم مقررات ملی ساختمان: الزامات عمومی ساختمان، نشر توسعه ایران

– دفتر مقررات ملی ساختمان وزارت مسکن و شهر سازی (۱۳۹۲)، مبحث شانزدهم مقررات ملی ساختمان: تأسیسات بهداشتی، نشر توسعه ایران.